

Länsstyrelsen i Södermanlands län.
Bo Westman
Nyköping

Eskilstuna 2010-11-15

Yttrande över förslag till skötselplan för Vilsta Naturresevat. Ert dnr. 511-3576-2010.

Inledning

Vi har tagit del av förslaget och delar i allt väsentligt dess värderingar och bakomliggande syften. Förslaget är bra och väl genomarbetat.

Vår bedömning är att förslaget trots våra svårigheter att överblicka den stora arealen fördelat på en mängd ståndorter och delområden utgör en utmärkt grund för beslut.

Vi ser med stor tillfredsställelse på förslagets möjligheter till naturvårdande skötsel. Förslaget som på sikt ger möjligheter att, helt enligt syftena, återskapa och förstärka såväl upplevelse- som kultur- och naturvärden. Det kan till exempel gälla mera naturliga och variationsrika trädslagsblandningar.

Vårt yttrande bygger på ett samarbete med Naturskyddsföreningen i Södermanlands län, Eskilstuna Naturskyddsförening och Sörmlandsentomologerna.

Generella riktlinjer

Vi ser speciellt positivt på förslaget till naturvårdande skötsel genom bränning på så kallade brännfläckar, som ger möjligheter för såväl örter, som träd av pionjär typ att föryngras. Förslaget innebär samtidigt att "leveranstiden" av substrat i form av skadade, ibland till och med döende och döda träd, kan förkortas eller anpassas till de förhållanden som bedöms i reservatet och/eller i det omgivande landskapet.

Vi ser framför oss brandimiterande åtgärder, med insprängda brännfläckar, oregelbundet, nyckfullt, löpa genom terrängen. Runda fuktstråk och surdrag slingrar sig fram som efter en nyckfull brand där det av en händelse skapas gränser som om vinden plötsligt ändrat riktning. På lång sikt, menar vi, förstärks syftena ett upplevelserikt strövområde och strävan att nå bevarandemålen.

Vi vill gärna i detta sammanhang peka på behovet av betespåverkan av älg och rådjur. Behovet uppstår efter naturvårdande skötsel enligt generella riktlinjer. En påverkan som, vi tror, kan leda till att trädslagsblandning och luckighet i det uppväxande trädsiktet får en mera naturlig prägel.

Betespåverkan bör bidra till att också "skadade" träd ibland får möjlighet att växa upp och på sitt sätt medverka till mångfald. Några utvecklas på grund av "skadan" till, exempelvis bra boträd för rovfåglar.

Duvhök är en rovfågel som för närvarande kräver extra hänsyn i tätortsnära områden, eftersom det är främst där bytestillgången är god i motsats till i landskapet i övrigt. Ett boträd som utnyttjats under minst 20 år i en tall, i delområde 4f bör höra till de tallar som gynnas på lämpligt sätt.

Som en generell regel och som alternativ till bete men överensstämmande med syftet väl hävdade gräsmarker, vill vi föreslå mekanisk slåtter samt att biomassan samlas in som bioenergi. Teknik för detta bör efterfrågas. Vilsta och Årby naturresevat kan bli demonstrationsområden för denna teknik.

Inom respektive delområdet är det viktigt att även sälj anges som ett värdefullt träd. (Under de senaste decennierna har ett antal mycket grova säljar avverkats i området.)

Spillkråka. Eftersom reservatets spillkråkor, till skillnad från spillkråkor i produktionslandskapet, främst lever av vad en mera naturlig dynamik ger, kan den vara av intresse att följa.

Skötselområden

Vi väljer att kommentera endast de skötselområden på vilka vi har någon synpunkt. I övrigt ställer vi oss bakom förslagen.

2.2, 2.3 Tallskog. (2)

Vi uppskattar mycket de möjligheter till naturvårdande skötsel som finns inbyggt i förslaget. Se under generella riktlinjer ovan.

Vi säger *äntligen* när vi läser att "asp, sälg och rönn bör gynnas", istället för den vanliga generaliseringen "löv" alternativt "triviallöv" nämns arterna vid namn. Frånvaron av generalisering inger förtroende för förslaget.

2.3.6 Delområde 2d

Den norra och västra delen av delområdet skiljer sig markant från den sydöstra delen. I den norra och västra delen (som i stort sett sammanfaller med purpurknipprotens utbredningsområde) finns en rik kärlväxtflora, se Artportalen. Där finns ett flertal kalkrika inslag med utpräglad kalkgynnad flora, bland annat kalkrika berghällar och kalkrika barr- och blandskogar.

För kärlväxtfloran är det viktigt att den örtrika skogen hålls relativt öppen. I alltför slutna skogsbestånd utarmas örtfloran. Som exempel kan nämnas att krisslan tynade under ett flertal år. När trädsiktet, för ett tiotal år sedan, gallrades ökade beståndet och krisslan blommar numera rikligt varje år.

Kalkhällmarkerna kräver dock ingen skötsel. Frost, nederbörd, torka och djur ger upphov till återkommande störningar som bör vara tillräckliga för den befintliga florans fortlevnad. Under torra somrar dör groende buskar och träd vilket innebär att öppenheten ser ut att upprätthållas på en lämplig nivå. Möjligtvis bör några angränsande skuggande träd avverkas när så bedöms lämpligt.

I den norra delen av delområdet växer ett mindre bestånd av ryl invid var sida av elljusspåret. Detta bör beaktas i samband med skötseln av spåret.

Vi vill att de norra och västra delarna av delområdet bildar ett eget område med ny huvudrubrik, exempelvis "Kalkrik skog". Vi vill även att kalkrika berghällar markeras på skötselplanekartan.

I den sydöstra delen av delområdet (sydöst om myrmarken, delområde 5d) saknas kalkrika inslag och därmed saknas också den rika kärlväxtfloran där.

2.3 Granskog (3)

Delområde 3c. Tillståndet i delar av 3c bör med sitt påtagliga inslag av åldrande löv i form av främst asp, ses som något av en biologisk målbild. Den pågående interndynamiken är närmast dramatisk och mycket intressant.

Tillståndet, en sen succession, med ett påbörjat avdöende hos aspen, bedömer vi som ett tillstånd det råder stor brist på i landskapet.

För granskog i övrigt ställer vi oss bakom förslaget till beslut.

2.4 Lövblandad barrskog. (4)

Förslagen under rubriken lövblandad barrskog, liksom indelningen i delområden under rubriken, ser vi på med mycket stor tillfredsställelse.

Förslagen ger som vi ser det mycket stora möjligheter till förstärkning av både upplevelsevärdena och den biologiska mångfalden.

2.5 Sumpskog (5)

Förslaget med utredningsområde för att lägga igen diken, vill vi nämna speciellt som exempel på ett positivt förslag för ekologi och biologisk mångfald.

2.6 Lövskog (6)

Vi delar värderingarna enligt förslaget.

2.7 Ädellövskog (7)

2.8 Trädklädd betesmark (8)

Vi tror inte att bete sammanfaller med syftet rekreation. Möjligen är bete också en smula orealistiskt. Vi sympatiserar helt med förslagets skötselåtgärder rörande busk- och trädskikt. Vi vill ändå föreslå att man vid utglesningen av trädskiktet redan nu förbereder för föryngring av det. Nedan föreslagna mekanisk slåtter, tror vi kan underlätta hänsyn till uppväxande unga träd.

Vi önskar också en uppföljning av sambandet hassel – nötkråka samt att syftet kompletteras med nötkråka.

Vi vill istället för bete föreslå en mekanisk slåtter sent på året efter det att flertalet örter blommat och hunnit fröa av sig.

Den slagna biomassan samlas in för att bli biomassa.

Den mark som på grund av sten och blockighet inte är möjlig att slås, bör överföras till närmast lämpliga delområde styrt enligt bevarandemålen.

Vid utglesning av trädskiktet bör högstubbar skapas. Högstubbarnas betydelse kan exemplifieras med att den rödlistade skalbaggen *Triplax rufipes*, påträffades på en högstubbe i området 2003.

Vi upprepar vår vädjan angående sälg. Den generella hänsynen till sälg bör gälla också här.

2. 9 Löväng (9)

Vi ställer oss bakom förslaget som bör vara rätt metod för att vidmakthålla och återupprätta såväl den rika lundfloran som den rika sankängsfloran.

2.11 Åkermark (11)

I sydvästra delen av delområde 11d växer ett tynande bestånd av korskovall. Korskovallen och andra örter är på väg att kvävas av det frodiga gräset. Korskovallen bör gynnas genom slåtter under sensommaren, förslagsvis vart annat år.

2.14 Övrig mark (14)

På delar av delområde 14a finns ett spontant tidigt och fortfarande opåverkat i trädskikt. En artrik lövskog, som vi föreslår som och behandlas som lövskog.

Den öppna marken slås enligt förslaget, men biomassan bör, åtminstone på sikt, samlas in och användas som bioenergi.

Lenart Eriksson
Ordf.Ornitologiska klubben i Eskilstuna/OKE
tel. 016-351421

Leif Carlsson
/OKE:s faunagrupp
tel.016-514181